

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по цјеновнику. Ако се више од три пута увршћују, рачунају се јефтиније.

Уредништво се налази у Николићевој улици бр. 8. Писма се шаљу уредништву „СРПСКОГ КОЛА народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Радикалско политичко непоштење.

Браћо ратари! Читали сте у „Српском Колу“, да је бан Раух са својом владом у Загребу пао и да је дошла нова влада на челу са баном Томашићем.

С баном Томашићем склопила је српско-хрватска коалиција погодбу, по којој се мора што пре састати хрватски сабор, да се народу донесу и створе добри и корисни закони. Најглавнија је тачка у тој погодби, да се прошири изборни закон. По старом закону имали су то право до 40.000, а по новом имаће до близу 300.000 људи. То је један велики успјех, јер бан Раух не би никад допустио, да се изборно право прошири.

Познато вам је из „Српског Кола“, како је Раух са својом владом за прошле две године владао нашом домовином, како је поступао са Србима, како је ћирилицу из школа и уреда укинуо, како је проливена братска крв на Удбини приликом последњег избора за земаљски сабор и како је за то време задужио нашу домовину са два милијона круна. Да се сва недела Раухова наброје, могла би се читава књига наштампати. — Шта би с нама Србима и с нашом домовином још било, да је Раух и надаље баном хрватским остао!

Од нове владе бана Томашића видимо већ добре успехе.

Наредбом кр. земаљске владе, одео за бо-гоштовље и наставу од 22. фебруара 1910. број 5.204., одређује се у свима школама, где су Срби у већини, да се учи ћирилица, а наредба Раухова, у којој се забрањује учење ћирилице у I и II разреду, та је сада укинута.

Промена владе у Загребу није по вољи српским и хрватским (франковцима) радикалима. Њима је врло жао, што је српско-хрватска коалиција скопила погодбу са Томашићем и што су Рауха на тај начин срушили. Та како не би било српским радикалима жао за њиним баном, кад су они с њиме били „једне мисли и осећаја“, када је у Раухову програму за радикале било „доста лепог и доброг“ и када су га они свуда дочекивали, те се с њиме заједно гостили и честили, и напослетку радикали су се с

Раухом споразумели, да ће га код идућих избора, које је Раух имао провести, помагати. За то није чудо, што радикали сваки даном нападају на српску самосталну странку и њенога вођу Светозара Прибићевића.

Да су радикали политички непоштени, ево и примера, што о њима пише социјално-демократска странка. Њихов лист „Право народа“ од 25. (12.) фебруара 1910 број 8. пише о радикалима ово: „Радикали су све до јуче служили Рауха и Векерла. Ми смо то нашим читаоцима у толико прилика доказали. Ми знамо, зашто су то радикали и чинили. Једино ради тога, да и надаље у аутономији могу господарити по милој вољи. Од аутономије направили су за своју странку краву музару. А Векерле и Раух су пуштали радикалима слободне руке али зато су од њих захтевали, да им у политици служе“.

И тако смо видели сву насилничку Векерлову владавину без и једног отпора од стране радикала. Векерле повисује порезе на печење ракије, Векерле уводи мађаризаторски школски закон, Векерле ствара мноштво натражних закона против животних интереса Срба и радног народа, али радикалски посланици у пештанском сабору нити писнуше, нити увом мрднуше. Раух је увео протусрпску владавину, какве код нас није било од времена Марије Терезије. Али радикали му се клањају, шаљу поздраве, дочекују на путовањима, па чак и иступају као његови кандидати у варошким и жупанијским изборима ка на пр. код накнадних жупанијских избора за котар Митровицу, код избора градског заступства у Митровици, Замуну и т. д.

И ето ти су људи подигли галаму на самосталце, да су ступили у службу Томашићу и Куену, јавно и отворено, пред очима читавог народа, а радикали су до јуче служили Рауха и Векерла. —

А ево, браћо ратари, шта о вођи радикалском Јаши Томићу пишу они радикали, који су се пре кратког времена оцепили од њега.

У Новом Саду био је дана 9. (22.) фебруара 1910 избор $\frac{1}{3}$ црквених скупштинара, па је Јаша Томић са својом листом с великим трудом и муком победио опозицију (противну странку).

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послвије, да га читате.

Његови противници (који су били доскора заједно са Јашом Томићем) поручују му ово: „Али ти је, Јашо, труд узалуд! Не скрши ти опозицију. Нарочито сада не, кад се покренула баш испод твога крила. Требало је још да те и твоји познају. И то је време дошло. Сад су те и твоји познали и уверили се: да си ти онај, који немаш љубави за народне светиње; да си ти онај, који има само своје рачуне; да си ти онај, који заводиш; да си ти онај, који трујеш душе; да си ти онај, који разбрађујеш и развраћаш; да си ти онај, који си унео у наш народ ову страшну међусобну борбу. — Мира би ти, који си узрочник народном немиру! Мира ће и бити, али — с тобом не! Не убоја се гњева, што на те силази! Борба је тек отпочела. И наставиће се она и у Новом Саду и ван Новог Сада. И царству твојо мора доћи крај!

Само би на један начин могао царство твоје одржати: када би се опет латио ножа, па поубијао све, који не ће с тобом.

Но, али ни то не можеш. Јер све кад би имао смелости и снаге, све кад би сви противници својевољно раздрљили груди — ни тада их неби могао потаманити: неби времена имао! Толико је већ оних, који не ће с тобом! Та против тебе је — осим оно заведене сиротиње у Бачкој и Банату, и оник гладница у капуту — цео остали српски свет изрекао пресуду.

За то ти помоћи нема. И ма шта радио, и ма како се напрезао, ти ћеш бити онај, који ће липсати на студени народног презрења“.

Тако, браћо ратари, поручују Јаши Томићу они људи, који су до јуче у једном табору с њиме били.

Па зар да ми и на даље дајемо своје поверење таковој странци и људима, који тој странци (радикалној) припадају. Не, то ми више не смемо чинити, јер је сав српски свет над радикалима своју пресуду изрекао, па то сада морамо и ми чинити.

Концем месеца априла о. г. — како новине јављају — би ће избори за народно-црквени сабор у Карловцима. С тога сви, браћо ратари, а особито Сремци — јер ће Срем сада да одлучи, ко ће у црквеном сабору имати већину, да ли издајнице радикали или самостална странка, о којој смо се уверили, да делима доказује, како ваља бранити права свога народа — памет у главу. Сремци су се показали и код последњих избора за земаљски сабор, па држим, да ће сада још с већом снагом и вољом показати се, да се у цркв. сабор изаберу прави људи и борци и то пристаће српске самосталне странке. У томе послу помоћи ће вам и писац овога чланка, ваш

Сремац.

Српски краљ као гост руског цара.

Читаве прошле недјеље био је српски краљ гост руског цара. Српски краљ је допутовао у Царскоје Село код Петрограда, гдје стално живи руска царска породица у прошли уторак. На станици су га дочекали цар Никола и царица Александра Феодоровна, велики кнежеви, чланови царске куће, министри, многи достојанственици и почасна чета састављена из хусара царске гарде.

Са краљем Петром путовала је његова војничка пратња, а осим тога и министар предсједник Никола Пашић и министар за спољну политику доктор Милован Миловановић.

Кад је у станицу ушао воз, с којим је допутовао српски краљ, засвирала је музика српску химну. Краљ изишавши из воза, прво се срдечно поздравио са царем, а онда су се заједно на једним колима, праћени царском гардом, одвезли у дворца, гдје је спремљен дочек српском краљу.

Сутра дан давао је руски цар у почаст свога високога госта свечан ручак. Ту је прво цар Никола напио здравицу српском краљу и српском народу, у којој је рекао на руском језику ово:

„Са задовољством поздрављам добродошлицом посјету Вашег Величанства у Русији.

Уске везе, које спајају наше по племену сродне народе, често пута су се очитовале у славној прошлости Србије. Долазак Вашег Величанства нов је доказ за чврстину пријатељства Србије и Русије. Ово пријатељство ће без сумње служити учвршћењу опћега мира и реда, који је тако потребан за миран развитак краљевине Србије међу осталим независним државама Балканског полуострва.

Из свега срца изражавам Вашем Величанству своје најискреније жеље за срећу и добро Ваше државе.

Пијем у здравље Вашег Величанства, у здравље српскога престолонаследника краљевиха Александра и читаве краљевске породице“.

На то је краљ Петар одговорио на *српском* језику:

„Ваше царско Величанство! Из све душе захваљујем Вашем царском Величанству на срдачном и сјајном дочеку у братској Русији. Овај дочек је нова драгоцен потврда срдачних и уских веза међу моћном словенском Русијом и мојом отаџбином и њиховог *чврстог и вјерног пријатељства, које је сачувано у многим и славним и озбиљним данима прошлости мога народа.*

Према прастарим српским обичајима посјећујем прво сродну нам словенску Русију у чврстој вјери, да ћу одавде мојој отаџбини

однијети радосну вијест, да се можемо у нашем слободном и мирном развиту међу другим независним балканским државама поуздати у моћно пријатељство Вашег Величанства и велике Русије.

Незаборавне ријечи, у којима је Ваше царско Величанство изволило изразити добре жеље за добро и напредак Србије, наћи ће одушевљен одјек у свима српским срцима. Са најискренијим и најсрдачнијим жељама дижем чашу у драгоцјено здравље Вашег царског Величанства, Њихових Величанства царице Александре Феодоровне и Марије Феодоровне (цареве матери), престолонаследника и читаве царске куће и у славу и величину неизмјерне Русије.

Кад је српски краљ изговорио ову топли и искрену, српску здравицу, загурвали су топлови, а војничка музика је засвирала громовиту руску химну: „Боже царја храни“.

За вријеме ручка цар Никола имао је на себи највећи српски орден Белога Орла, а краљ Петар имао је руски орден Светога Андрије, што му га је руски цар дао.

У четвртак примио је краљ изасланство руске пријестолнице Петрограда. Изасланство је српском краљу у знак добродошлице изнијело по стародревном руском обичају на послушковнику хљеб и со.

Истога дана је краљ посјетио гласовиту цркву у Петрограду Исакијевски Собор. Ту га је дочекао митрополит петроградски и поздравио као владара братског српског народа, који је у најстрашнијим временима, кроз вијекове патња и невоља знао очувати своју православну вјеру.

У суботу је краљ отпутовао из Петрограда. Неколико дана задржаће се у Матици Русије у стародревној Москви, а онда ће преко Одесе и Бугарске у Цариград, у посјете Султану.

Садашња посјета српског краља у Русији има велико значење. Краљ Петар је ступио на српски пријесто, није ишао у посјет страним владарима. Прва посјета му је дакле, на двору цара силне братске Русије. Већ тим је српски краљ истакнуо, да жели у политици Србије, да се и даље држи правца, којим је до сада ишао, то јест, да жели да одржи пријатељство са Русијом и руским народом. То је још јасније рекао у својој здравици. А руски цар је такође споменуо вјековне везе, које спајају српски и руски народ. Крв није вода, а Руси су Србима браћа по крви и језику и по вјери. Али и осим тих братских веза везују Србију и Русију и друге јаке везе. Кад год је Русија загазила у рат на Балкану, увијек је вјерно

уз њу стајао и српски народ. А у Карађорђевој устанку, у рату за независност Србије прије 34 године, на многим српским бојиштима су руски Козаци оставили своје кости бранећи српску ствар. Србија и Црна Гора су прошле године у најопаснијем часу вијерно стајале уз Русију и ако им је пријетила опасност, да ће се на њих саме сурвати Аустро-Угарска. — Зато је српски краљ с правом пред руским царем поносно могао рећи, да је Србија остала вјеран пријатељ Русији „у славним и озбиљним данима прошлости српског народа.

*

Посјета краља Петра подигла је знатно углед и њему лично и Србији. До сада су непријатељи Србије тврдили, да је Србија усамљена, да нема савезника, да њен владар не посјећује стране дворове и тако даље. Сад је ето српски краљ на најсвечанији начин дочекан од најмоћнијега владара, цара силне Русије, а руски цар јавно, пред читавим свијетом изјављује, да Русију веже давно пријатељство са Србијом.

*

И руске новине су дочекале српског краља врло радосно. Тако највеће руске новине „Новоје Времја“ пишу, да ће српског краља сав руски народ дочекати као милог госта. Јер његову вјерност према Русији, коју је доказао у најтежим данима своје владе, не заборавља руски народ. Осим тога у Русији краља Петра поштују као личног јунака. Он се показао као јунак у крвавом француско-њемачком рату. Ту се он као добровољац борио за Француску, земљу слободе и праведности, против незаситиве Њемачке. Ту је краљ Петар одликован орденом за лично јунаштво, добио је „Крст почасне легије“. Осим тога борио се он и у посљедњем босанском устанку, кад су српски сељаци устали на оружје „за крст часни и слободу златну“, у Босанској Крајини је био, а познат под именом војводе Петра Мрконића.

Здравље и болест.

Коњ зеленко росну траву пасе,
За час пасе, за два прислушкује,
Ђе ђевојка 'вако Бога моли:
— Дај ми Боже, да сачувам здравље.
Волим здрава по гори ходити,
Глог зобати, с листа воду пити,
Студен камен под главу метати,
Но болесна под морач ходити,
Шећер јести, у свили спавати.

Српска народна песма.

Српски народно-црквени сабор.

Краљевим решењем сазван је наш српски народно-црквени сабор 16. маја.

Прије тога ће се извршити избори посланика. На изборима ће се борба водити између српске самосталне странке и радикала. Ко су и какви су радикали том не треба много ријечи трошити. Сви их знате и познајете. Њих је Раух препоручио народу, они су Рауха помагали, њихови прваци су му се клањали и свечано га дочекивали и онда, кад је сав свет са згражањем и гњушањем гледао, његова дивљачка насиља над Србима. (Уредник њихових новина био је плаћени Раухов шпијун). У кратко, они су српско име и српски образ окаљали како нико никада до сада, а ваљда неће, ако бог да, ни од сада.

Осам година владају у аутономији. За то вријеме нанијели су народу само штете. Народну имовину су употребљавали да зајазе своје несите главешине, познате гуликоже и неспособне залуднике. Њихова манастирска уредба која — њиховом кривицом — није донијела народу никакве користи. Сва је њихова заслуга у том, што српску земљу не може добити Србин сељак, ако не може платити више него Шваба или Мађар.

Зар онда може још бити поштених људи, који ће оваквим народним злотворима предати управу над народним милијонима.

Српска народна самостална странка до данас је својим радом доказала, да јој је на срцу само добро српскога народа, зато су је наши душмани нечовјечно прогонили. Зато не сумњамо, да ће свјесни српски народ дати повјеће своје тој *данас јединој српској странци*, која је и у најтежим часовима очувала неокалјану част српскога народа.

Д-р Михаило Пупин.

Ми смо већ у неколико махова спомињали, како се помаљају бољи дани нама Србима зато, што се почињемо сви, велики и мали окупљати на српским народним пословима. Јер није далеко вријеме, кад је готово све оно што је велико или по господству, или по науци, или по имању код нас стајало по страни од наших народних послова. А многи су богме од таквих знали држати и уз наше противнике. Шта ће они, тобоже, у друштву голих Срба? Њима је дичније било у друштву Мађара, Шваба и других странаца. Многи су се од њих стидјели свог Српства.

Али то се јако промијенило. Мало по мало почела су се свом народу приближавати мања

и сиромашнија господа, док није дошло то и до оне највеће госпде. Ми смо видјели, како су за Рауха српске владике у Хрватској па и патријарх стали уз народ, и то људски, оштро. А гдје би то било прије 20 година! Онда су могли газити по народу, кости му ломити, а да то њих не заболи. А што се тиче многих наших богатих и учених људи, не требамо ни спомињати ништа. Они су због народних ствари готово под вјешала дошли, заједно с она три ратара.

Неки дан смо јавили, како славни и учени Србин Личанин у Америци Никола Тесла није заборавио свог народа, него је своје насљедство по ујаку поклатио за српску школу у Лици.

Сад хоћемо опет да споменемо таквог једног Србина из далеког свијета. То је Михаило Пупин, родом из Баната, професор свеучилишта у Америци, учењак и милионар.

Српског народа има доста већ у Америци. Фалило му је људи учених, угледних, да стану на његово чело. Зато су многе пропалице народ завађале, па богме и варале. Особито у разним друштвима за осигурање радника. Тако су рђави људи били готово упропастили друштво „Српски Православни Савез Србобран“.

Кад се већ учинило, да је јадни радник изгубио своју сиротињу, ступи на чело Срба учени, чувени и богати Србин Михаило Пупин. Велика већина друштва из Савеза „Србобрана“ скупиле се око Пупина и они оснују „Савез Сједињених Срба Слога“. За кратко вријеме од неколико мјесеци „Слога“ подмири све старе дугове, окупи близу 8000 чланова око себе, и из дана у дан све више напредује. Друштва, која су у „Слози“ издају добар лист, који се зове „Србобран“. Има наде, да ће „Слога“ за годину двије окупити око себе и 15.000 чланова. Што их више буде, биће и друштво јаче, па ће моћи све више чинити за своје чланове.

Усељеници амерички Словени, а међу њима и Срби, имају неприлика за прво вријеме, кад изађу на копно. Да им се за првих дана даду упуте, ако треба и заштита и склониште, дигнут је у Њу Јорку „Словенски Дом“. Заслуга је опет Пупинова, што је до овог дошло, јер је он израдио код једне богате Американке, те је дала 100.000 К за овај дом.

И овај човјек, који има много својих послова, ни у најситнијим стварима не заборавља свог српског радничког народа. Милионар Клајд и још неки богаташи дижу у Њу Јорку голему болницу, у којој ће се бесплатно лијечити сиротиња. Пупин је израдио, те ће се у ову болницу намјестити и такви лијечници и послуга, који разумију српски, како би се и српска радничка сиротиња могла лијечити у овој болници. Американци су изабрали и њега у управу бол-

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ниче, јер да он зна најбоље потребе народа који долази из Угарске, Србије и Црне Горе. Колико глас Пупин има међу угледним и богатим Американцима, ми смо увјерени да ће он још много моћи учинити за српски народ у туђини, у далекој Америци.

Зато се од срца радујемо, што се овакав човјек ставио на чело удружених Срба у Америци. А надамо се, да ће се и српски народ тамо окупити око друштва, ком је он на челу. За њега не може бити боље награде, до тога, да се сви Срби сложе и удруже, како би лакше одољевали свима невољама. Јер он има глас велики, новца има, њему Срби не могу ништа учинити у знак захвалности и призвања, осим то, да се сви удруже, како би он могао рећи: Право сам учинио, што сам ступио на чело Америчких Срба. Нисам погријешо, није ми жао ни труда ни времена.

Видите, то је оно што нас весели, што нам даје вјеру и наду у боља времена: то што сви други, сиромаси, милионари и велики достојанственици ступају у једно коло.

Оне лијепе ријечи: Само Слога Србина Спасава, које смо прије само говорили, претварају се сад у дјело. И вријеме је већ било.

Моја отаџбина.

Не плачем само с болом свога срца
Рад земље ове убоге и голе¹⁾,
Мене све ране мога рода боле,
И моја душа с њим пати и грца.

Овдје у болу срца истрзана
Ја носим клетве свих патња и мука,
И крв што капа са душманских рука
То је крв моја из мојих рана.

Ја плачем плачом многих милијона —
Мој сваки уздах, свака суза бона
Њиховим болом моли се и иште.

И свуда гдје је српска душа која,
Тамо је мени отаџбина моја —
Мој дом и моје све мило огњиште.

Алекса Шантић.

¹⁾ Пјесник је син сиромашне и кршне Херцеговине. Али за разлику од многих Срба, који маре само за свој крај, он нам говори, како је њему отаџбина све Српство, а не само Херцеговина, и он јадикује, моли се и иште за све Српство, а не само за свој крај. И кад голема већина Срба буде овако мислила, онда ће нам тек сванути љенши дани.

Шта се збива у нас и у свијету.

Дјевојна претплатник „Српског Кола“. На „Српско Коло“ претплаћена је и Српкиња дјевојка из Доњих Богућеваца Ката Балић.

Пријатељи „Српског Кола“. Послали су нам претплату: Раде Релић из Сибеника 6 К 40 ф. за два претплатника; Никола Тепшић из Блатуше 31 К 80 ф.; Димитрије Дешић из Гудовца 22 К 40 ф.; Панто Радуловић из Дрежнице 6 К 40 ф.; Српска православна цркв. опћина из Винковаца 32 К; Алекса Дабић из Тројеглаве 6 К 40 ф.; Михајло Петровић из Бјеловара 6 К 40 ф.; Милка Мишевић из Глине 8 К; Владимир Божић из Н. Бановаца 4 К 80 ф.; Д. Гајић „велеиздајник“ (већ по трећи пут шаље за „Коло“) из Глине 6 К 20 ф.; Ђуро Јовановић „велеиздајник“ (већ по четврти пут) из Бовића 16 К 40 ф.; Радивој Кораћ из Дебелог Брда 11 К 20 ф.; Јанко Цикота из Иванског Бока 12 К 80 ф.; Раде Дамјановић из Куновца 12 К; Милан Вучковић из Моштанице 4 К 80 ф.; Ђука Рајшић из Чикага (Америка) 19 К 40 ф.; Никола Поповић из Гарешнице 10 К 90 ф.; Стево Мрвош 12 К 80 ф.; Ђуро Грчић учитељ из Врпоља 9 К 60 ф.; Миле М. Стојановић из В. Попине 6 К 40 ф.; Јован Гајић из Чортановаца 6 К 40 ф.; Јефто Пјевац из Клокочевика 6 К 40 ф.; Љубомир Милојков из Гада 5 К 7 ф.; Никола Боровац из Зрмање 16 К 40 ф.; Стево Качар „велеиздајник“ из Стрмена 11 К 20 ф.; Дмитар Жарковић из Кореничана 4 К 80 ф.; Димитрије Рашић из Митровице 68 К; Душан Милановић парох из Српске Капеле 20 К 80 ф. (по други пут); Коста Мајкић из Бање Луке 5 К 77 ф.; Чедо Петровић из Попинаца 7 К 20 ф.; Глишо Вучковић из Бобара 6 К 40 ф.; Данило Гергуров из Сомбора 28 К; Вајо Ј. Клипа из Краљевице 8 К; Михаило Шепа, трговац из Перне 6 К 40 ф.; Светислав Рогулић из Златара 9 К 60 ф.; Петар Борота учитељ из Острова 13 К 10 ф.; Никола Милојевић, свећеник из Беловара 32 К 60 ф.; Милан Ј. Димић, свећеник из Плавшинаца 28 К 80 ф.; Михајло Јовановић, свећеник из Бродца 6 К 40 ф.; Никола Рудић из Класнића 6 К 40 ф.; Љубомир Павловић умир. опћ. бил. из Черевиха 9 К 60 ф.

Хвала свима од срца.

Патријарх и владике Грујић и Николић посетили су, кад су били у Загреб и „Привредник“, друштво које отпрема српску децу у шегрте. Најдуже су се задржали код шегртског одељења, чудећи се, како је тамо све до ситница удешено, да се за свако дете знаде управо како дише, а не друго шта.

И ова посета великих наших црквених достојанственика показује, како нам се јављају боља времена, кад ћемо се сви ми Срби наћи

„Српско Коло“

прима огласе по најумјеренијој цијени.

на нашим народним пословима скупа. Где би се некад владике и патријарси старали за шегрте. То би се њима чинило превећ ситно и ниско. А гле сад!

Укинута Раухова наредба о оружју. Нова влада укинула је Раухову наредбу, с којом је готово посве било скучено право поседовања и ношења оружја. На место ове наредбе ступају у снагу стари прописи. Кома је оружје одузето по Рауховој одредби, нека га тражи натраг.

300 задруга. Ових дана основана је три стотинита српска земљорадничка задруга у Угарској и Хрватској. Дакле за првих дванаест година 300 задруга. На крају других дванаест година биће их, ако Бог да среће и 1000. Јер што се даље иде, то се све боље види и корист од задруга, па се брже оснивају.

Неки дан читали смо у листу „Земљорадничка Задруга“, што га издаје Савез задруга у Србији, да они тамо имаду 850 задруга. Кад још убројимо оне у Боси и Далмацији, онда можемо поносито рећи, да Срби имају преко 1200 српских земљорадничких задруга.

Жупанијски избори у Топуском. У допису из претпрошлог броја, у коме се говори о избору за жупанијску скупштину стоји и то, како је свећеник г. Миле Стрика гласао за једног самосталца и једног Рауховца (дра Алтмана) из рачуна неких. Умољени смо, да примимо у лист ово неколико редака, којима г. Стрика разјашњава, да он није гласао за Алтмана као Рауховца, него га је држао коалирцем, јер је за Ракоцаја дочекивао г. Буду Будисављевића, а за Рауха није се по његову знању истицао као Рауховац, па није нити против Срба свједочио. Кад би знао био, да је Алтман Рауховац, он не би зањ гласовао, као што није хтио ни иначе ни у ком погледу помоћи Рауха: ни 1908. код избора, ни у загребачкој жупанијској скупштини, нити бити на његову дочеку, нити му ићи у депутацију. Према томе, да онај жестоки нападај у „Српском Колу“ није праведан.

Чудна трговина. У тамишком Ковину у Угарској, купи прошлог месеца Пера Шалиначки од Зарије Лунге 47 бравова. Зарија понуди Пери, да му за свих 47 бравова плати први дан 1 К, други дан 2 К, и тако све удвојено до двадесетог дана.

Пери се на први поглед ово учинило врло јевтино, те радосно пристане и одмах даде 40 К капаре, а бравове потера кући.

Успут му један трговац растумачи, како је преварен па му ни цело имање неће дотећи за куповнину. Пера се укочи од страха и брже са бравима натраг, а капару му остави, сав

сретан, што није имао више од 40 К код себе, кад је давао капару.

Да је остао код погобде морао би платити 1 милион 73 хиљаде и 620 круна! Ни десет Пери не би то могло платити.

Пазите стога, како се погађате. Маните се ви којекаквих мудрих, заплетених погодаба, него се погађајте по старом обичају, како Бог заповеда.

Српски родитељи (старатељи), који желе да упуте своје ваљане ђаке од — 12 до 15 година, — на изучавање разних, корисних заната, осталих привредних струка, страних језика и тако даље, нека се пријаве што пре код својих месних учитеља, свештеника, или писмено управи „Друштва Привредник“ у Загребу, па ће добити одмах сва даљна нужна упутства. Исто важи и за ваљане здраве Српкињице (макар и сиромашне или без родитеља биле) које управа Привредника у српске породице склања и намешта — а преко Српских женских доброт. задруга.

Прошао је, прошао.

Један сиромашан човјек спреми се за своје крсно име, како је боље могао, и позове неколико гостију, али ови су вољели први дан добрим газдама отићи, мислећи да њему могу и сутра на појутарје. Тако и учине. Али кад му они стану честитати крсно име, он их запита ко је то кога му они честитају. Кад му они на то одговоре да је његово крсно име свети тај и тај, он им рекне: „Прошао је, прошао“, и тако их отпрати као што су и дошли.

Народна приповијетка.

Различите вијести.

За једно вече: Србин, Хрват и Маџар. У једном градићу у Хрватској живио је један Јевреј трговац православне вјере, који се правио пред Србима да је Србин зато, што је вјере православне, прешао је на православну вјеру ради женидбе, узео Српкињу за жену. Али Срби су чули да он пред не Србима говори, да је Хрват, а богме и Маџар. Три тамовције Србин Хрват и Маџар договоре се, да овог мудрог Јевреја насамаре. Једно вече састану се с њим у крчми. Реч по реч, па се стану препирати о народности, која је боља и тако даље. Јевреј на мукама не зна уз кога би пристао.

У то по договору изађу Маџар и Хрват ван. Јевреј се сад сложи са Србином, те како је он жестоки „Српин“ и како они други немају право. „Ја Српин прафослафна вера“.

Она двојица дођу натраг, те за неког времена изађу ван Србин и Маџар. Сад Јевреј

трговац стане сложено лупати по Србима и Мађарима. „И ја Хрват, свако Хрват ко се ротила у Хрватској. У Хрватској нема Српин и Мачар. Српин у Србија, а Мачар у Мачарско“.

Кад се Србин и Мађар врате, потраје мало, па изађу ван Србин и Хрват, а са Јеврејином остане Мађар. Сад ти се мој Јеврејин стане правити велики Мађар: „Нема Рац и Хрват. Све мачарско круна св. Стефана. Нема рацко и хрватско круна. Ја тржала увек са Мачар“.

Кад се Србин и Хрват врате, онда сва тројица кажу мудро Јеврејину како су га насамарили, и да он није ни Србин, ни Мађар, ни Хрват, него Јевреј и шпекулант, који вара сву тројицу, вукући их за нос и живећу на њихов рачун, али да му више не ће упалити мудролија.

Против пијанства у Русији. У Русији народ много пије. Додуше он мање пије него на западу, али његово пиће је жешће и отровније. На западу се пије вино пиво и добра ракија. У Русији скоро сама ракија и то „ђикан“ спирт најгоре врсти, који руски сељаци зову „вотка“.

Од пића нездравог, отровног спирита, да како, страда народ. Да спријечи колико се може опијати вотком, Руска је влада узела и прављење и продају спирита у своје руке. Државне фабрике спирт праве, у државним продавницама продаје се. Једна особа добије на дан само одређену законом мјеру. Пити не смије у продавници, него мора носити некуд и пити. Уза све то пиће је врло скупо.

Држава је овим начином убила двије мухе. Прво је у неколико спријечила пијанство. Сиромашан човјек не може купити толико пића да се опије. И опажа се, да се сваке године смањује попијена количина спирита, ма да се становништво годишње умнажа са 2 милијона и 700 хиљада душа. А уз то држава има годишње на милијарду и по чистог прихода од спирита. Пијанице дакле помажу другом народу, да не плаћа великог пореза од осталих врло потребних ствари, а њима ако је криво, нека не пију, нико их не гони.

Одговори уредништва.

Добановчанима. Нови бан укинуо је Раухову наредбу о оружју. Сад потражите код општине сведоцбе, а с њима код котара оружје. Ако вам их не даду, јавите нам одмах, па ћемо рећи ком посланику само сталцу, да запита код владе, шта та ваша велика госпођа мисле с народном муком. Нису они до сунца нарасли, да могу по вама по вољи газити. Само нам онда тачно јавите, коме је све оружје одузето, коме враћено, а коме га не даду.

СРПСКО КОЛО д. д. у Загребу

ПРОДАЈЕ ОВЕ КЊИГЕ:

Пајо Обрадовић:

„Резервиран котар“ цијена Круна 1.—

Коста Мајкић:

„Борба чешког народа“ „ „ 0.80

Сремски самосталци „ „ 0.20

== Све три књиге К. 1.60 Франко. ==

Наручују се упутницом.

Новоотворена опанчарска радња
Пане Рудић у Петрињи
препоручује се пошт. општинству за израдбу
сваковрсних опанака.

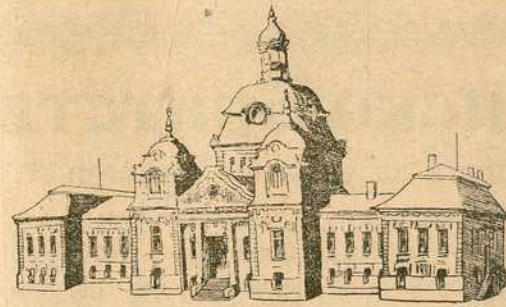
Лековито варошко
АРТЕСКО КУПАТИЛО

Фрање Ракоцаја пут. - У НОВОМ САДУ. - Телефон бр. 264.

Отворено п еко целе године.

Надалеко припознато, те хиљадама похваљено као лековито купатило, с најачом садржином једне лековите воде, која је по исказу првака хемичара, потпунија него садржина јода у купатилу Липику.

Најлековитија сумпорна вода за лечење Ишиаса, хроничне реуме, костобоље и севотине, женске болести и т. д.

Сваковрсна лечења ладног купања. Угљене киселине, фанго, блатне и сумпоровите купке. Електрична купања. Сваковрсне лековите и вибрационе масаже. Радиогенова лечења са пићем и купањем. Сунчана, ваздушна и у песку купања. Раскошно парно купатило. Дивна дворана за читање, за одмарање, одлично уређена гостиона са елегантним гостинским собама и добром кујном. Возња аутомобилом до купатила и натраг у варош. Сталан купалишни лекар. Комбиниране јефтине цене за купке. Диван ценовник се на захтев шаље бесплатно и франко.

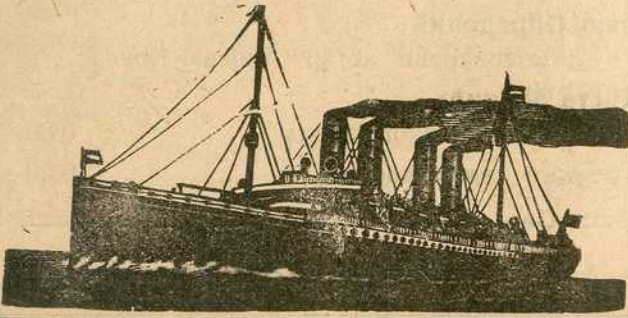
УПРАВА КУПАТИЛА.

МОКРЕЊЕ

у кревету приписује се често несташности, док је ова мана заправо посљедица ослабљене затворне мишице мјехура. Препоручује се потражити од Institut Sanitas, Velburg P 319. Bayern бесплатну упуту о лечењу. Добу и спол особе, која од тога трпи мора се назначити. 680

БРЕМЕН - АМЕРИКА

Од кр. земаљске владе уз јамчевину од 50.000 Круна повлаштена пословница за одпрему путника сељачког и радничког staleжа из Загреба преко Бремена у Америку, Азију, Африку и Аустралију.

**СЈЕВЕРО-ЊЕМАЧКИ ЛОД
ЗАГРЕБ** прије **Ф. МИСЛЕР**

Петрињска улица 85.

775

Биро за оглашивање П. Крстоношића у Новом Саду.

ЗАШТО СЕ ПАТИТЕ

којекаквим збубаним опасачима за килу кад је лечнички доназано, да вам моји чувени потпасачи за килу сигурну помоћ могу пружити, тако да сте безбрижни и дању и ноћу. Хиљаду захвалница од оних, који се помогли, стоје свакоме на увид.

Даље препоручујем све потребне справе за лечнике, бабице, хrome и с конштамом. За болеснике све справе. Разашиље се под највећом тајном. — Иштите ценовник бадава и франко.

АУГУСТ ЦИГЛЕР у Новом Саду (Ujvidék)

преко од Централног Кредитног Завода I./K.

4106

„Српско Братство;

задруга за узајамно помагање“,

једина је задруга, која се поред исплаћивања посмртнине од К 500 (мало коло) или К 1.000 (средње коло) или К 2.000 (велико коло) брине и за сирочад својих редовних чланова тиме, што их из чистог добитка и прилога изванредних чланова, који иду у „Фонд за сирочад Српског Братства“, спрема за живот школовањем или давањем на занате и трговину.

Позивљу се дакле Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године те могу уредно приносе плаћати, да се одмах упишу као редовни чланови (бар у мало коло) у ову добротворну задругу.

Да задруга узмогне што више српске сирочади спремити за живот, моли она све имућније Србе и Српкиње, да буду задружни добротвори (приложе бар једампут најмање К 100), подупирачи (прилажу сваке године најмање по К 6) или прилагачи (прилажу кадгод хоће и колико хоће).

Уписе прима и сва извјешћа дава Управа (Zagreb, Писа бр. 7), па и повјереници, гдје их има. 15

Штампа: Српска Штампарија у Загребу.

Чудо од Буквара!

Господине! Ти си нас сиромаше са твојим Букваром без по муке научио да читамо и пишемо од св. Николе до Три Јерарха. Фала ти.

Никола и Лазар Анђелковић, бозације.

Чим узме овај Буквар у руке било младо, било старо, одмах уме и да чита и да пише. Ко ми пошаље са поштанском упутницом 55 потура, тај га одмах добија са плаћеном поштарином. Ulma, Temesmegeye.

Љубомир Јовановић

821 1-20

школски управитељ и учитељ.

Оглашујте у „Српском Колу“.

Одговорни уредник: Буда Будисављевић.